

Tann skilabesta orkuloysnin:

Ein kraftstöð við Pollin í Saksun

heldur Tórmóður Dahl, verkfrøðingur

Orkutjakið tykist framvegis at vera livandi. Tórmóður Dahl, verkfrøðingur hevur í tveimum greinum (og við ætlandi framhaldi) skrivað um útbygging SEV's av vatnorkuni. Hann viðger gongdina í hesum máli, visir á, hvussu dult nógv hevur verið í málinum frá byrjan av, hvussu menn hava verið noyddir at »lumpa og lirka« seg fram til upplýsingar...

Orkuráðstevnan okt. 1978

Orkukreppan 1973, og sum frá leið, fleirfaldan av oljuprisinum, hevði skjótt við sær búskaparligar trupuleikar fyri meginpartin av framleiðandi vinnulivinum (fiskiflotin og flestu idnaðarvirkin).

Fyri at vekja størri ans fyri orkusurninginum manna millum, skipaði Idnaðarstovnan/-felagið á heysti 1978 fyri einari orkuráðstevnu.

Fyrilestrararnir á stevnuni vóru givnir út í drúgvri bók saman við einum uppskoti til framtíðar orkupolitikki í Føroyum.

Orkuráð, orkugrunnur, lógir um orkusparing v. m.

Í uppskotinum varð m.a. mælt til at seta á stovn eitt Orkuráð, ein Orkugrunn, og at lógir vóru framdar um orkusparing, bjálving, samskipan av býar-/bygdarplanlegging og orkunýtslu o.s.fr.

Orkuráðið og Orkugrunnurin vórðu veruleiki longu í 1979 og fyri einum góðum mánaða síðani víðgjörði lógtingið fyrsta almenna »álit« orkuráðsins. Hetta »álit« umræddi tó einans elorkuna (t.v.s. ca. 7% av samlaðu orkunýtslu okkara) og brennistøðina.

Við at »lirka og lumpa« varð stóra vatnorkuverkætlan SEV's fingin til vega?

Ætlanirnar um vatnorkuutbygging SEV's høvdu leingi verið væl fjaldar fyri almenninum, men av tilvild — hetta hendi undir einum orðaskifti á orkuráðstevnuni — fingi vit »onnur« eitt og annað at vita um hesa veldigu verkætlanina, ið skuldi setast á verk á sumri 1979. — Og lat hetta vera sagt beinanvegin: Bert við at »lirka og lumpa« og ávisum umboðsmönnum SEV's fyri at takka, eydnaðist tað so við og við á vøri 1979 at fáa til-

vega eina haldgóða mynd av verkætlanini.

Tørvandi innlitslógáva er ein hin fremsta atvoldin til ráðandi máttloysi og illgitingar í SEV-málinum

Føroyar eru í dag einasta tjóðin í Norðanlondum, har tó ikki við lógini í hondini

kann krevja innlit í mál, ið hava almennan áhuga. Tú ert púra »prisgivin« tað áskoðan okkara almennu stýrir, ráð, stjórar og stovnsleiðarar hava, um hvussu nógv tú skalt fáa at vita, og nær tú skalt fáa at vita hvat.

Slíkt er beinleiðis mannaminna — tað fremur illgitingar, øvund, misálit og ótryggleika — tað skapar almátt teirra fáu og avmátt

teirra mongu.

Í hesum liggur fremsta orsøkin til ráðandi máttloysi og illgitingar í SEV-málinum!

Triggjar ymiskar verkætlanir síðani 5.2. 1979

Fyrsta verkætlanin (Højgaard & Schultz) er dagfest 5. febr. 1979, nr. 2 hin 20. juli 1981 og nr. 3 hin 25. mars 1982.

Broytingarnir frá einari verkætlan til aðra eru bæði tekniskt og búskaparliga so stórar at einhver má spyrja seg sjálfvan: Tá so týðandi broytingar eru framdar eftir bert 3-árum — hvønn tryggjleika havi eg tá fyri at henda seinasta verkætlanin er hin rætta?

Tað er ikki so langt síðani at SEV-stjórin — og eisini

aðrir goðir samfelagsins álitismenn — skuldu setu teir »grønu« fyri at útbyggingin ikki byrjaði sum ætlað á sumri 1979.

Er hetta satt og er seinasta verkætlanin (25.3.82) hin »einasta rætta«, so eru eisini í dag Føroyar av sonnum teimum »grønu« takk skyldugir at teir megnaðu at steðga útbyggingini í 1979!

Yvirfriðingarnevndin heitti á teir »grønu«

Friðingarnevndirnar í Vágum, Streymoy og Eysturoy mæltu í 1977 til at ársrannningar vórðu gjørdar aðrenn farið varð undir útbyggingina.

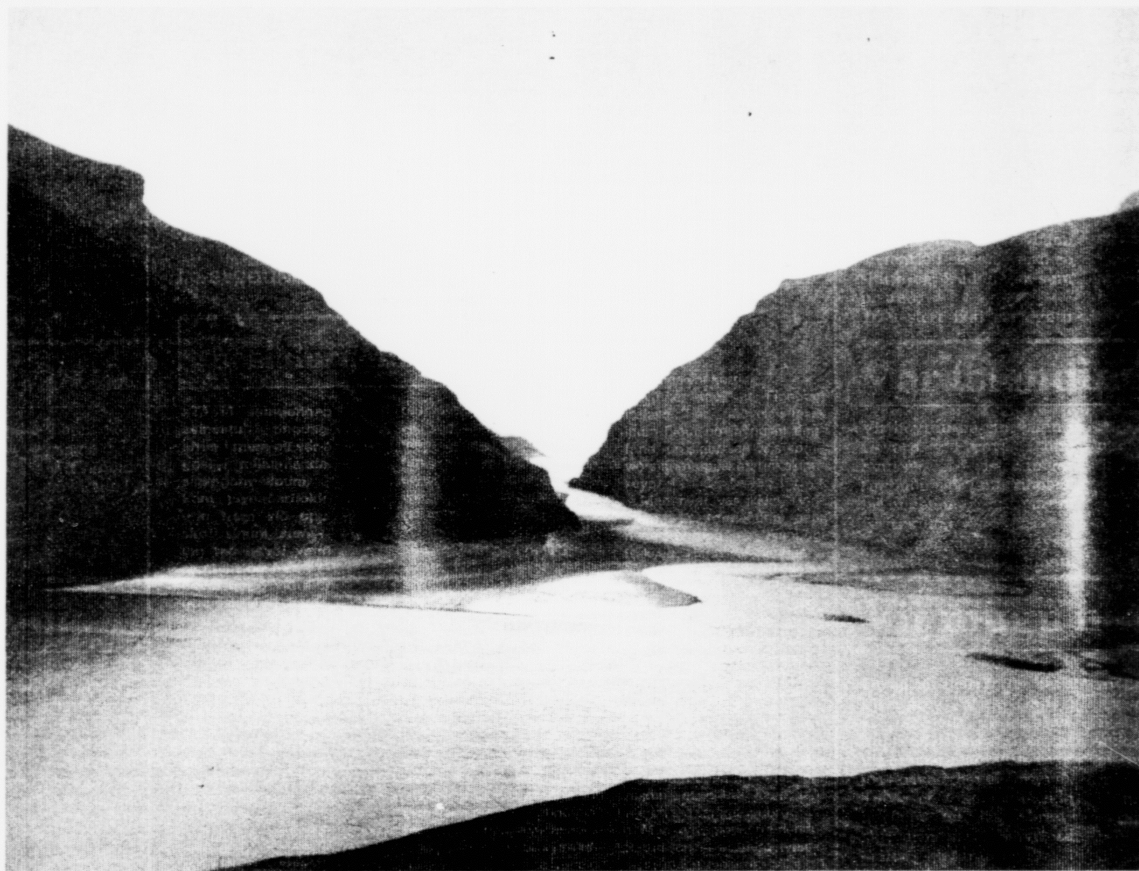
Yvirfriðingarnevndin tók undir við hesum, og hin 7.11.79 heitti Yvirfriðingar-

nevndin á ein júst tá skipaðan »grønan« arbeidshólk um at greiða frá hvør áskoðan teirra var, til málið.

Í svari sínum (dagfest 5.12.79) biður arbeidshólkurin Yvirfriðingarnevndina um at sýta fyri útbyggingini og undir øllum umstøðum ikki at taka støðu til nakran part av verkætlanini fyrr enn ein fullgjørd óheft teknisk og umhvørvislig kanning lá fyri. Sum fylgiskjøl til álitid vóru m.a. lagdar við frágreiðingar frá Arne Nørrevang, Dorete Bloch, Bøndafelag Føroya, Silaveiðafelagnum, og frá einum fundi í Oslo 26.9.79 við m.a. Nordisk Ministersekretariat og Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen víðvíkjandi einum møguligum elkaðalsambandi til Íslands.

Enn einki álit um náttúru og umhvørvisárinini lagt fram av yvirfriðingarnevndini

Mær vitandi hevur Yvirfriðingarnevndin enn ikki jattað

Pollurin í Saksun kann vera miðdepil fyri framtíðar aling og havbiti heldur Tórmóður Dahl